

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Maatregelen door het bestuur.....	3
1.1 Instructies.....	3
1.2 Verzekeringen.....	3
1.3 Aansprakelijkheid.....	3
1.4 Ongewenst gedrag.....	4
2 Activiteiten.....	4
2.1 Activiteiten binnen.....	4
2.2 Activiteiten buiten.....	4
2.3 Jeugdactiviteiten.....	4
3. Werkgroepen.....	5
3.1 Werkgroep Onderhoud Heemtuin.....	5
3.2 Werkgroep Landschapsonderhoud.....	5
3.3 Werkgroep Planten.....	5
3.4 Werkgroep Roofvogels.....	6
3.5 Werkgroep Uilen.....	6
3.6 Werkgroep Torenvalken.....	6
3.7 Werkgroep (Stads- en Overige) Vogels.....	6
4. PR en Communicatie.....	6
5 Instructies.....	7
5.1 ALGEMENE INSTRUCTIES - Gelden voor elke werkgroep in normale situaties.....	7
5.2 ALGEMENE INSTRUCTIES - Gelden voor elke werkgroep bij bijzondere voorvallen.....	7
5.3 SPECIEFIEKE INSTRUCTIES – Bijlagen.....	8
Bijlage A. Instructie "Activiteiten Binnen".....	9
Bijlage B. Instructie "Activiteiten Buiten".....	11
B1. Fietstochten en Wandelingen.....	11
B2. Schone Rivieren.....	12
Bijlage C. Instructie "Werkgroep Jeugd".....	14
Bijlage D. Instructie Heemtuin.....	16
Bijlage E. Instructie "Werkgroep Landschapsonderhoud".....	19
Bijlage F. Instructie "Werkgroep Planten".....	22
Bijlage G. Instructie "Werkgroep Roofvogels".....	23
Bijlage H. Instructie "Werkgroep Uilen".....	24
Bijlage J. Instructie "Werkgroep Torenvalken".....	26
Bijlage K. Instructie "Werkgroep Vogels".....	28
K1. Nestkastenonderzoek.....	28
Bijlage L. Instructie "Werken met computers".....	30
Bijlage M. Instructie "Wat te doen bij een tekenbeet".....	31
Bijlage P.1. Ongevallenformulier (t.b.v. melding evt. verzekering).....	33
Bijlage P.2. Ongevallenformulier (ten behoeve onderzoek oorzaak).....	35
Bijlage P 3 Formulier Schade aan derden.....	36
Bijlage Q. Kopie van polis vrijwilligersverzekering Gemeente Olst-Wijhe.....	38
Bijlage R. Brochure "In Veilige Handsen".....	39

Inleiding

De Landelijke Vereniging IVN is een maatschappelijke organisatie die streeft naar meer natuur van een betere kwaliteit, duurzaamheid, en een gezond milieu. Hoofdactiviteit van het IVN is het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten om jong en oud bij natuur, milieu en landschap te betrekken, en tevens invulling te geven aan maatschappelijke betrokkenheid. In den lande zijn er veel zelfstandige verenigingen lid van het IVN, zo ook IVN Olst-Wijhe.

IVN Olst-Wijhe stelt zich ten doel langs educatieve weg mensen bewust te maken van de waarden van natuur, milieu, landschap en leefomgeving in de regio. Zij concretiseert deze doelen door het organiseren van natuur- en milieu-educatieve en natuurbelevingsactiviteiten. De daarbij betrokken volwassenen en kinderen worden via zelf beleven, zelf ontdekken en kennisverrijking in contact gebracht met flora, fauna en landschap en duurzaamheid.

Bij het uitvoeren van deze activiteiten zijn leden van het IVN en belangstellende derden betrokken. Veelal is er daarbij sprake van een georganiseerd verband met een bepaalde gezagsverhouding. Bij dit samenspel zijn enerzijds coördinatoren en excursieleiders van het IVN betrokken, anderzijds deelnemers en bezoekers, al dan niet IVN-leden. Van al deze personen dient, mede op basis van de uitgangspunten van de Arbowet, de veiligheid en gezondheid gewaarborgd te zijn. IVN Olst-Wijhe hanteert daarbij de brochure In Veilige Handen van IVN NL als leidraad.

Eindverantwoordelijk voor deze aspecten is het bestuur van IVN Olst-Wijhe. Daartoe heeft het bestuur in overleg met de betrokken IVN-medewerkers:

- de risico's die verbonden zijn aan IVN-activiteiten geanalyseerd
- de maatregelen aangegeven om deze risico's te voorkomen
- instructies opgesteld voor coördinatoren en excursieleiders
- afspraken gemaakt over het geven van instructies en het regelmatig evalueren van de effectiviteit van de voorschriften.

In onderstaande hoofdstukken zijn deze maatregelen en instructies op schrift gesteld.

1. Maatregelen door het bestuur

1.1 Instructies

Binnen het bestuur fungeert de voorzitter als aanspreekpunt voor ARBO-zaken.

In het algemeen geldt dat:

- de hoofdbegeleider verantwoordelijk is voor de te treffen maatregelen in verband met de activiteit.
- het bestuur ervoor zorgt dat de begeleider(s) tijdig wordt/worden geïnstrueerd.
- het bestuur ervoor zorgt dat de brochure In Veilige Handsen bekend is bij de begeleider(s).

Het bestuur draagt er waar nodig zorg voor dat de begeleider een VOG voor het IVN heeft.

Het bestuur draagt er zorg voor dat het arbobeleid en instructies aan iedere vrijwilliger bekend is gemaakt en toegankelijk is. Het ARBO-handboek ligt ter inzage bij het bestuur en wordt gepubliceerd op de website. Tijdens het overleg tussen bestuur en coördinatoren van de werkgroepen is het onderwerp Veiligheid een agendapunt. De effectiviteit van de voorschriften wordt dan geëvalueerd, o.a. n.a.v. geconstateerde afwijkingen en incidenten.

1.2 Verzekeringen

WA-verzekering.

Voor alle IVN-medewerkers en anderen die in opdracht van het IVN actief in verenigingsverband werkzaam kunnen zijn in natuur, landschap en instructielokalen, is door het IVN-hoofdkantoor een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat deze leden ingeschreven zijn en op de door IVN NL verstrekte lijst zijn vermeld. Voor alle lokale IVN-medewerkers is door de gemeente Olst-Wijhe een vrijwilligersverzekering afgesloten – een aansprakelijkheidsverzekering voor het vrijwilligerswerk (*bijlage Q*). Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat deze leden bij IVN Olst-Wijhe staan ingeschreven. Ook niet IVN-leden die meewerken bij een activiteit kunnen via de gemeente onder deze verzekering vallen. De WA-verzekeringen is altijd aanvullend, d.w.z. de verzekering onderzoekt altijd eerst of er elders geclaimd kan worden. Let op: schade aan motorvoertuigen is uitgesloten.

Ongevallenverzekering

- Er is een landelijke Ongevallenverzekering via IVN NL. Deze verzekering dekt kosten van ongevallen van leden van IVN tijdens deelname aan IVN-activiteiten die niet door andere verzekeringen worden gedekt.
- Voor éénmalige activiteiten met een bijzonder risico kan door het IVN bestuur een aparte ongevallenverzekering worden afgesloten bij het IVN-hoofdkantoor.
- Bij activiteiten in schoolverband is de betreffende school verantwoordelijk voor regelingen m.b.t. ongevallen- en inzittenden verzekeringen van deelnemende leerlingen en begeleiders.

Inzittendenverzekering

Indien bij het vervoer van en naar plaatsen waar activiteiten plaats vinden, van carpooling gebruikt wordt gemaakt, is de bestuurder van de auto verantwoordelijk voor het afsluiten van een inzittendenverzekering.

1.3 Aansprakelijkheid

De vereniging is niet aansprakelijk voor schade aan of verlies van eigendommen van leden of derden die aanwezig zijn bij of tijdens door IVN Olst-Wijhe georganiseerde activiteiten, ook al worden de (persoonlijke)

eigendommen gebruikt of beschikbaar gesteld voor verenigingsdoeleinden, tenzij de vereniging verwijtbaar nalatig is geweest in redelijkerwijze te treffen maatregelen.

1.4 Ongewenst gedrag

Met betrekking tot agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie conformeert de afdeling zich aan de landelijke brochure “In Veilige Handen”. Deze is opgenomen als bijlage R.

Binnen de afdeling is een vertrouwenscontactpersoon beschikbaar waar vrijwilligers, leden en/of ouders van jeugdleden met klachten terecht kunnen. De contactgegevens van onze vertrouwenscontactpersoon zijn opgenomen in bijlage R en staan op de website.

2 Activiteiten

2.1 Activiteiten binnen

IVN Olst-Wijhe maakt met enige regelmaat gebruik van het gebouw van Het Hamel voor het houden van vergaderingen van bestuur en werkgroepen en voor andere educatieve activiteiten. In sommige gevallen zal er elders een activiteit binnen zijn, zoals een lezing of een excursie bij Den Nul. Verder worden er af en toe andere activiteiten zoals workshops, lezingen, dia- of filmavonden georganiseerd, al dan niet op verzoek van andere verenigingen of instanties. Ook wordt de Natuurkoffer aan kwetsbare ouderen gedemonstreerd.

Instructie: Bijlage A

2.2 Activiteiten buiten

Gedurende het gehele jaar worden wandelingen, excursies, opruimacties, fietstochten voor leden en belangstellenden e.d. georganiseerd. De activiteiten vinden over het algemeen overdag plaats en incidenteel ook 's avonds. Daarnaast worden er af en toe fietstochten, excursies of wandelingen op verzoek georganiseerd voor scholen, verenigingen, bedrijven of andere instanties.

Deze activiteiten worden georganiseerd door en staan onder leiding van een begeleider.

Instructie: Bijlage B

2.3 Jeugdactiviteiten

Enkele keren per jaar worden er activiteiten voor kinderen georganiseerd, al of niet met (hun) ouder(s). De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op – veelal vooraf vastgestelde - locaties in en om Olst-Wijhe. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd al dan niet binnen de regio Olst-Wijhe. Een regelmatig terugkerende activiteit is het verzamelen van afval op een locatie in of rond Olst-Wijhe.

De activiteiten van de Werkgroep Jeugd worden georganiseerd door een coördinator, in overleg en in samenwerking met de overige werkgroepleden. De activiteiten worden begeleid door werkgroepleden en eventueel enkele ouders. Per activiteit treedt een werkgroep lid op als hoofdbegeleider. Het dragen van veiligheidshesjes wordt aanbevolen.

Instructie: Bijlage C

3. Werkgroepen

Werkgroepen bestaan voor het overgrote deel uit volwassen deelnemers, er zijn echter incidenteel ook jongeren die in werkgroepen deelnemen. Voor hen geldt dat de coördinator of begeleider zich houdt aan de richtlijnen in de brochure “In Veilige Handsen”. Het dragen van veiligheidshesjes wordt aanbevolen.

Instructie: Bijlage R

3.1 Werkgroep Onderhoud Heemtuin

Iedere woensdagavond en donderdagochtend, van maart tot/met november, soms op andere dagen worden er door de werkgroep Heemtuin onderhoudsactiviteiten uitgevoerd aan de IJssel flora in Wijhe.

De werkzaamheden bestaan o.a. uit

- het zagen en knippen van takken van wilgen en ander bomen
- het verslepen van de afgezaagde takken
- maaiwerkzaamheden
- het afvoeren van maai- en snoeiafval
- onderhoudswerk aan plantenbedden, vijver en afrasteringen
- het schoonmaken en, indien nodig, vervangen van opstal.

Tijdens de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een enkele of dubbele ladder, snoeischaar, harken e.d. De werkzaamheden vinden plaats onder leiding van de werkgroepcoördinator.

Instructie: Bijlage D

3.2 Werkgroep Landschapsonderhoud

De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op veelal vooraf vastgestelde locaties in en om Olst-Wijhe. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd, al dan niet binnen de regio Olst-Wijhe.

De activiteiten van de werkgroep worden georganiseerd door de werkgroepcoördinator, in overleg met en samenwerking met de overige werkgroepleden. De activiteiten worden begeleid door coördinator en/of gereedschapsman/vrouw.

De werkzaamheden bestaan o.a. uit

- het zagen en knippen van takken van wilgen en ander bomen
- het verslepen van de afgezaagde takken
- het afvoeren van maai- en snoeiafval
- onderhoudswerk aan vijvers, afrasteringen e.d.

Tijdens de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een enkele of dubbele ladder, snoeischaar, takkenzagen e.d.

Instructie: Bijlage E

3.3 Werkgroep Planten

De werkgroep Planten inventariseert de flora rond de IJsseloever en bermen binnen de gemeente, en geeft de waarnemingen door aan externe instanties zoals SBB.

Instructie: Bijlage F

3.4 Werkgroep Roofvogels

De taken van de werkgroep Roofvogels zijn: het inventariseren en registreren van broedgevallen van roofvogels, en het doorgeven hiervan aan SOVON. Het werk wordt gedaan vanaf de grond.

De leden van de werkgroep plaatsen geen nestkasten en klimmen ook niet in bomen waar zich nesten in bevinden.

Instructie: Bijlage G

3.5 Werkgroep Uilen

De hoofdactiviteit van de uilenwerkgroep is het jaarlijks meerdere keren controleren van de nestkasten. Het schoonmaken ervan vindt na het broedseizoen plaats. Het plaatsen van nestkasten gebeurt sporadisch. De activiteiten worden op verschillende dagen uitgevoerd op soms tientallen locaties bij particulieren door kleine teams van de uilenwerkgroep. Tevens worden de vogels geringd.

Instructie: Bijlage H

3.6 Werkgroep Torenvalken

De hoofdactiviteit van de werkgroep Torenvalken is het jaarlijks meerdere keren controleren van de nestkasten. Het schoonmaken ervan vindt na het broedseizoen plaats. Het plaatsen van nestkasten gebeurt sporadisch. De activiteiten worden op verschillende dagen uitgevoerd op soms tientallen locaties bij particulieren door het team van de werkgroep Torenvalken. De vogels worden niet geringd.

Instructie: Bijlage J

3.7 Werkgroep (Stads- en Overige) Vogels

De taken van de werkgroep Overige Vogels zijn: het inventariseren en registreren van broedgevallen van vogels die niet in andere werkgroepen worden gevolgd, en het doorgeven hiervan aan SOVON. Het werk wordt gedaan vanaf de grond. De leden van de werkgroep plaatsen of vervangen soms nestkasten maar klimmen niet in bomen of op ladders.

Instructie: Bijlage K

4. PR en Communicatie

IVN Olst-Wijhe geeft 4 keer per jaar een blad uit, De Grutto geheten, zowel op papier als digitaal, met nieuws over en van de vereniging. Daarnaast wordt er een Facebook pagina bijgehouden.

Verder is er de website, op de algemene website van het IVN NL, waar onze vereniging een eigen onderdeel heeft. Ten slotte wordt in bijzondere gevallen gebruik gemaakt van het ledenbestand met email adressen, om algemene bekendmakingen rond te sturen. Dit gebeurt vooral als de datum van reactie kort dag is. Ook worden er artikelen over de activiteiten geplaatst in de plaatselijke en regionale krant en op de agenda-olst-wijhe.

Instructie: Bijlage L

5 Instructies

5.1 ALGEMENE INSTRUCTIES - Gelden voor elke werkgroep in normale situaties

Om als vrijwilliger bij IVN Olst-Wijhe jongeren of mensen met dementie te begeleiden, of te werken met de Natuurkoffer, heb je een VOG nodig die geldig is voor het IVN.

IVN Olst-Wijhe heeft een gedragscode opgesteld voor het werken met kwetsbare personen. Wanneer je bij IVN als vrijwilliger wilt werken met dergelijke personen, vragen wij je om deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en niet tegen de gedragscode in zult handelen.

Voorafgaand aan het werk regelen coördinatoren waar nodig een geldige toestemming van de eigenaar van het terrein. Ook regelen zij dan de opgave van deelname.

Tijdens excursies heeft de begeleider

- een (kleine) verbandtrommel en eventueel andere benodigde materialen bij zich
- het noodnummer 112 en de niet-spoedeisende nummers in diens telefoon onder favorieten:
Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75 en een nummer van een huisarts
- een check van het weerbericht gedaan, en daarbij passende kleding en schoeisel geregeld
- een check gedaan of de alle aangemelde personen er zijn, en noteert eventuele extra personen.

Na de wandeling, fietstocht of excursie evalueert de begeleider de activiteit onder vermelding van onveilige situaties en/of verbeterpunten en geeft dit door aan het bestuur.

5.2 ALGEMENE INSTRUCTIES - Gelden voor elke werkgroep bij bijzondere voorvallen

Bij brand

- Denk aan je eigen veiligheid
- Waarschuw de brandweer via het telefonisch alarmnummer 112
- Ontruim de lokalen
- Controleer ook de zgn. ongebruikte ruimten op eventuele aanwezigen (toilet, keuken, opslagruimte, ed.)
- Probeer de brand te blussen met de aanwezige blusmiddelen
- Waarschuw de eigenaar / beheerder van het gebouw

Bij ongeval of onwel worden van deelnemers

- Indien de situatie zich ernstig laat aanzien, waarschuw de hulpdiensten via het alarmnummer 112
- Indien de situatie niet ernstig is en geen directe externe hulp nodig is, verleen dan eerste hulp m.b.v. de EHBO-does en zorg ervoor dat het slachtoffer zonodig naar huis of de huisarts begeleid wordt.

Bij inbraak, diefstal, vernieling

- Waarschuw de eigenaar / gebouwbeheerder en het bestuur

Bij schade door weersinvloeden (b.v. lekkages):

- Waarschuw de eigenaar / gebouwbeheerder en het bestuur

Bij schade aan derden

- Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (*Bijlage P3*).
- Waarschuw het bestuur.

Diegene die de leiding heeft bij een activiteit is bevoegd de activiteit te beëindigen indien naar zijn/haar oordeel de veiligheid of gezondheid van (een) deelnemer(s) niet meer gewaarborgd kan worden.

De coördinator of begeleider is verantwoordelijk voor het naleven van de instructies.

5.3 SPECIFIEKE INSTRUCTIES – Bijlagen

De coördinatoren van de werkgroepen hebben voor de werkzaamheden binnen de eigen werkgroep een inventarisatie gedaan van de belangrijkste risico's. De werk-, en veiligheidsinstructies zijn opgesteld op basis van de ervaring van de coördinatoren.

Bijlage A. Instructie "Activiteiten Binnen"

Bij het werk met de Natuurkoffer, lezingen, vergaderingen e.d. wordt gebruik gemaakt van bestaande locaties. De beheerder van de locatie waar de activiteit plaats vindt, is in eerste instantie verantwoordelijk voor de veiligheid in en om het gebouw. Wel blijft het de verantwoordelijkheid van de begeleider of uitvoerder van de activiteit om te checken of alles naar behoren kan verlopen.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- In aanraking komen met risicostoffen (onderhouds- en reinigingsmiddelen), hete vloeistoffen e.d.
- Ongeval en/of onwel worden van een deelnemer tijdens een activiteit binnen
- Brand of calamiteit in de locatie waar de activiteit gehouden wordt
- Schade of letsel aan derden
- Ongewenste intimiteiten

Vorbereiding

Controleer vóór de aanvang van een activiteit of de vluchtwegen vrij toegankelijk zijn en gebruikt kunnen worden. Ga na waar de brandblusmiddelen en de EHBO-voorziening zich bevinden. Let erop dat roken niet is toegestaan. Vergewis je ervan dat risicostoffen (schoonmaakmiddelen e.d.) verantwoord zijn opgeborgen. Zorg – indien van toepassing – dat de sleutels naderhand weer bij hun eigenaar teruggebracht worden.

Werken met de Natuurkoffer: (in kader van Grijs, Groen en gelukkig)

De koffer wordt gebruikt voor mensen met dementie op de afdelingen van het verpleeghuis Het Weijtendaal en op 't Hamel. De koffer is een grote opbergkist met geplastificeerde natuurplaten per seizoen, een bingo natuurspel, kleine handbeesten zoals een eekhoorn, een lieveheersbeestje. Daarnaast zijn er veel afbeeldingen uit de natuur door de tijd heen verzameld en geplastificeerd. Ook zit er een zeer informatieve handleiding bij.

Instructies:

Begeleid bij voorkeur eerst samen met een ervaren persoon, een groepje. Het (landelijke) IVN geeft soms informatieve cursussen in dit verband. De begeleider overlegt met de coördinator activiteiten en vrijwilligers van het Weijtendaal over mogelijkheden, tijd en groepsgrootte.

De begeleider overlegt over tijd en datum met de contactpersoon van 't Hamel, Weijtendaal of eventuele andere betrokkenen. De begeleider of uitvoerder maakt de afspraak dat er altijd iemand van het verpleeghuis of zorgboerderij bij de groep aanwezig is. Dit i.v.m. verantwoordelijkheid t.a.v. het niet mobiel zijn van verschillende mensen, het evt. koffie en thee schenken en iets erbij. E

Zorg voor "levend" materiaal uit de natuur met aansprekende kleuren, opvallende takken, etc. De lente en herfst zijn het meest aansprekend. Neem geen takken met besjes of stekels i.v.m. prikken of opeten van mogelijk giftige besjes. Zet het uitnodigend in een vaas, of leg dingen op tafel. Zorg dat de natuurafbeeldingen geplastificeerd zijn, dat is steviger om vast te houden en evt. door te geven. Benoem opvallende dingen uit het seizoen, de vogels, planten, het weer, grote schoonmaak, de kachel weer aan, slachten, inmaken, liedjes, laat vogelgeluiden horen, etc. Vraag niet te veel naar feiten, benoem ze zelf, heb

aandacht voor de vragen, opmerkingen, herinneringen die bij hen naar boven komen en vraag daarop belangstellend door. Neem heel veel rust en de tijd dat ze het allemaal in hun tempo kunnen bekijken. Kleine groepjes van rond de 5 personen zijn door 1 persoon te begeleiden. Het heeft de voorkeur om met meerdere “begeleiders” te zijn (verzorging, familielid, activiteitenbegeleiders) zodat er meer individuele aandacht is voor gesprekjes, etc. Zeker bij grotere groepen is het noodzakelijk om met meerdere begeleiders te zijn.

Bijlage B. Instructie "Activiteiten Buiten".

Bij activiteiten buiten zijn de belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen:

- Ongeval of onwel worden van een deelnemer op de route van de verzamelplaats naar het startpunt
- van de activiteit of excursie en terug.
- Ongeval en/of onwel worden van een deelnemer tijdens een activiteit
- Uiteenvallen van of overzicht verliezen over groep, deelnemer kwijt zijn
- Schade of letsel aan derden

B1. Fietstochten en Wandelingen

Vorbereiding

- Het uitstippelen en voorwandelen of -fietsen van de route, nagaan welke risico's tijdens wandelingen en fietstochten kunnen optreden.
- Het zorg dragen van kopij ten behoeve van de samenstellers van de persberichten (externe en interne) daarbij lengte, tijdsduur en begaanbaarheid van de paden aangeven; en zonodig aanwijzingen over de kleding en schoeisel.
- Zorgen voor voldoende begeleiding (minimaal 2 begeleiders), zodat een te grote groep kan worden opgesplitst en de uitval van een begeleider opgevangen kan worden; bij wandelingen dienen er tenminste 2 gidsen te zijn. Groepen mogen maximaal 16 personen zijn.
- Bepalen welke hulpmiddelen nodig zijn en zorgen dat ze aanwezig zijn tijdens de excursie, zoals b.v.:
 - a) Verbanddoos (rugzakje)
 - b) Fiets reparatie materialen
 - c) Route kaarten
 - d) Ingeschakelde GSM telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, EHBO etc.
 - e) Zaklamp (bij duisternis) met reserve batterijen
- Een zestal hesjes meenemen, 2 voor de eerste, 2 voor midden in de groep, 2 voor de laatste. Geef inde oproep voor de fietstocht aan, dat men zelf moet zorgen voor wat te drinken en evt wat te eten, zeker bij warm weer.
- Nagaan waar in afgelegen (bos)gebieden de dichtstbijzijnde weg of bebouwing is en hoe de benamingen daarvan zijn, zodat bij noodgevallen de hulpverleners naar een herkenbare locatie kunnen gaan
- Overleg met en instrueren van medebegeleiders.
- Regelen van vervoer van de verzamelplaats naar het vertrekpunt van de wandeling of excursie (carpoolen).

N.B. Dit vervoer valt buiten de verantwoordelijkheid van IVN-Olst-Wijhe. De bestuurder van de auto is zelf verantwoordelijk voor een ongeval- of schade- of inzittendenverzekering en voor het toepassen van de wettelijke maatregelen (o.a. autogordels, kinderen onder de 12 jaar achterin)

Tijdens de wandeling of excursie

- Tellen (voor en tijdens de wandeling) van het aantal deelnemers. Leg voorafgaande aan de fietstocht wat signalen en afspraken uit. Linkerhand omhoog van de coördinator is een STOP teken. Bij de plekken voor het geven van informatie of een uiteenzetting gaat de coördinator zoveel mogelijk in de berm staan. Bij smalle fietspaden moet men achter elkaar fietsen en afstand houden van de voorganger. Leg uit dat de groep bij elkaar moet blijven. Wie om welke reden dan ook eerder wil weggaan, moet dat even doorgeven aan de coördinator.
- Aanwijzen van extra begeleiders indien de groep te groot is: per ca. 20 deelnemers moet er 1 begeleider zijn. De taak van deze begeleiders is vooral ervoor te zorgen dat de groep niet uit elkaar valt waardoor deelnemers kunnen afdwalen of ongemerkt ongelukken kunnen gebeuren.
- Duidelijk aan de groep laten weten wie de leiding heeft, zodat deelnemers weten bij wie ze terecht kunnen met vragen of het melden van ziekte of ongeval. Groep bij elkaar houden. Weten waar men zich bevindt tijdens wandeling of fietstocht in afgelegen (bos)gebieden. Weten waar de dichtstbijzijnde weg of bebouwing is en wat de benaming daarvan is, zodat bij noodgevallen de hulpverleners naar een herkenbare locatie kunnen gaan.
- Altijd aan het begin aangeven dat men op eigen risico deelneemt aan de excursie/ wandeling/ fietstocht/etc. Afstand, tijdsduur en route van de wandeling of fietstocht aangeven.
- Aangeven verkeersregels bij oversteken, zorg dragen voor links lopen op wegen buiten de bebouwde kom. Aangeven van smalle paden, prikkeldraad en gladheid of andere gevaar zettende omstandigheden
- Bij droog weer 's zomers wijzen op het gevaar van tekenbeten; verwijzen naar de huisarts bij twijfel
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, omstanders)

B2. Schone Rivieren

In het kader van de landelijke actie "Nederland Schoon" wordt in maart en in het najaar een opschoonactie van de IJssel oevers georganiseerd. Dit gebeurt óf in overleg met IVN Overijssel óf met de gemeente. Hieraan kunnen volwassenen en kinderen deelnemen, de laatsten onder begeleiding van een ouder/volwassene. Het geheel gebeurt op eigen risico; dat neemt niet weg dat wij moeten zorgen voor veilige omstandigheden. IVN Olst-Wijhe verzorgt het stuk vanaf de Loswal Wijhe tot parkeerplaatsje aan de Barloseweg, voorbij het mottenhuisje.

NB: De opruimactie mag NIET langs de Rijksstraatweg gebeuren. Dit is té risicovol en té onveilig.

Wel mag zo nodig op minstens 2 meter afstand van de N337 geruimd worden, en alleen aan de kant van de IJssel. Daar mogen géén kinderen komen, ook niet met hun begeleider! Zij moeten met een ander groepje direct langs de IJssel lopen. Verder wordt alleen het gebied langs de IJssel, de uiterwaarden en langs de fietspaden opgeschoond.

Vorbereiding

- De materialen voor het werk halen bij de gemeente: voor iedereen een veiligheidshesje, handschoenen en knijpers, rollen vuilniszakken.

- Opgave van deelname bij de IVN coördinator regelen
- Zorgen voor een (kleine) verbandtrommel.
- Let op het weer, zorg in ieder geval voor stevig schoeisel en passende kleding bij het type weer.
- NOODNUMMER 112 BIJ FAVORIETEN IN JE TELEFOON ZETTEN.

Tijdens de excursie

- Check of de personen die er zijn, ook zijn aangemeld, noteer ook eventuele extra personen.
- Alle deelnemers krijgen een veiligheidshesje en handschoenen aan. Zorg dat je een paar extra hesjes en handschoenen beschikbaar hebt.
- Let op jezelf en op elkaar, help elkaar waar nodig. Let vooral op glas en andere scherpe voorwerpen.
- Volle vuilniszakken moeten op een plek worden achtergelaten waar een auto kan stoppen om ze na de afsluiting op te halen. De coördinator brengt de zakken daarna naar de afgesproken vuilverzamelingsplek; bij het gemeentehuis of ook wel bij het eigen huis.

Na de wandeling, fietstocht of excursie

- Evalueren van de activiteit onder vermelding van onveilige situaties

Bevoegdheden van de begeleider

- Afbreken wandeling, excursie of fietstocht op moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers
- Afwijken van de route b.v. bij slechte weersomstandigheden

Bijlage C. Instructie "Jeugdactiviteiten"

Enkele keren per jaar worden er activiteiten voor kinderen georganiseerd, al of niet met (hun) ouder(s). De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op – veelal vooraf vastgestelde - locaties in en om Olst-Wijhe. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd al dan niet binnen de regio Olst-Wijhe.

De coördinator is verantwoordelijk voor de navolging van deze instructie en voor de aanwijzing van een hoofdbegeleider en minimaal een tweede begeleider.

Bij activiteiten in Het Hamel of andere locaties zijn tevens de daar geldende regels van kracht.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Hygiënische omstandigheden
- Ongeval tijdens de activiteit
- Onwel worden van een deelnemer of begeleider
- Schade of letsels aan derden
- Ongewenste intimiteiten

Het bestuur draagt er zorg voor dat de brochure In Veilige Handen bekend is bij de begeleider(s).

Het bestuur zorgt ervoor dat de begeleiders een VOG voor het IVN hebben.

Vorbereiding

Van de werkgroep coördinator:

- Zorgt voor de beschikbaarheid van een hoofdbegeleider die vertrouwd is met de uit te voeren activiteit.
- Zorgt ervoor dat er per activiteit voldoende begeleiders beschikbaar zijn.
- Controleert of de hoofdbegeleider bekend is met deze instructie.
- Maakt een lijst op van de jeugdleden die aan een activiteit deelnemen, met adressen en telefoonnummers van ouders of verzorgers.
- Zorgt (eventueel) voor vervoer en carpoolen (alleen met inzittendenverzekering). Let daarbij op het maximumaantal toegestane personen per vervoermiddel.
- Zorgt voor de beschikbaarheid van de regels die gelden voor binnen activiteiten indien de activiteiten binnen plaatsvinden.

Van de hoofdbegeleider:

- Overlegt met en instrueert de begeleidingsgroep
- Zorgt dat er een lijst aanwezig is van de jeugdleden (te verstrekken door de werkgroep coördinator), die in voorkomend geval wordt aangevuld met de gegevens van deelnemende kinderen die niet als jeugdlid zijn geregistreerd.
- Legt uit te pluizen natuurproducten zoals uilenballen een week tevoren in de diepvries i.v.m. doden van insecten en bacteriën die erin komen bij lang liggen.
- Stuurt – indien de aard van de activiteit dat noodzakelijk maakt – *vooraf* een deelnemerslijst naar de verzekering

- Bepaalt welke hulpmiddelen er nodig zijn, zoals:
 - o Verbanddoos
 - o Gsm-telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
- Zorgt voor goede afstemming over taken en verantwoordelijkheden bij activiteiten onder leiding van een andere werkgroep van IVN Olst-Wijhe, van een collega-IVN-afdeling of van een andere instantie.

Tijdens de activiteit

Van de hoofdbegeleider:

- Vult de presentielijst in van de kinderen
- Geeft bij vervoer per fiets aanwijzingen en instructie over de wijze waarop met de groep gereden gaat worden.
- Voorzorgsmaatregelen nemen bij oversteken van de openbare weg, links lopen op wegen buiten de bebouwde kom. Groep bij elkaar houden.
- Aangeven van smalle paden, prikkeldraad en gladheid of andere gevaar zettende situaties
- Duidelijk kenbaar maken bij wie de kinderen terecht kunnen met vragen of voor het melden van ziekte of Ongeval
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, deelnemers, omstanders)

Bij (vermoeden van) ongewenst gedrag

- o Handel volgens het protocol in de brochure “In Veilige handen”

Na afloop van de activiteit

- o Het evalueren van de activiteit onder vermelding van onveilige situaties

Bevoegdheden van de begeleider

- o Het beëindigen van de activiteiten op het moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers
- o Het aanpassen van de activiteiten bij te weinig begeleiders

Bijlage D. Instructie Heemtuin

Vanaf half maart tot half oktober wordt er op de donderdagochtend gewerkt in de heemtuin. Vanaf de zomertijd tot half september wordt er op woensdagavond gewerkt in de heemtuin. Daarnaast wordt er op NL Doet, half maart, op zaterdag gewerkt en op de Landelijke Natuurwerkdagen, eerste vrijdag en zaterdag van november, ook. Soms wordt er in oktober een zaterdag gewerkt om de naambordjes schoon te maken en weer te beschrijven.

De werkzaamheden bestaan uit:

- Onderhoud perken en paden (onkruid branden)
- Plaatsen naambordjes
- Het schoonmaken, schilderen en indien nodig vervangen van opstal (hek, bank, brug)
- Snoeien van planten, struiken, boompjes
- Knotten van 2 wilgen (om de 4 jaar tijdens Natuurwerkdag)
- Kleine stukjes maaien met bosmaaier
- Knippen van de heggen
- Afvoeren takken, maaisel en snoeisel

Bij de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een enkele ladder (knotten), snoeischaar, snoeizagen, onkruidbrander, heggenschaar, bosmaaier, schoppen, harken, handschoffels, kruiwagens e.d. De hele tuin wordt door een professionele maaier in oktober gemaaid. De werkzaamheden vinden plaats in kleine groepjes.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval tijdens de werkzaamheden
- Onwel worden van een deelnemer
- Schade of letsel aan derden

De werkgroep coördinator is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

Vorbereiding

- Het in overleg met de werkgroep leden bepalen van het programma.
- Zorgen voor voldoende deelnemers die bekend zijn met de risico's van het gebruik van gereedschappen, ladders, tangen en evt. andere hulpmiddelen om de geplande werkzaamheden uit te voeren.
- Zorgen voor afstemming van de werkzaamheden op basis van leeftijd, ervaring en/of eventuele beperkingen.
- Zorgen dat nieuwe, onervaren en/of jonge vrijwilligers meelopen met ervaren vrijwilligers
- Het bepalen van het type gereedschap, ladders en andere hulpmiddelen en de toestand ervan.
- Zorgen - voor zover van toepassing - voor periodiek onderhoud van het gereedschap.
- Zorgen voor de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen of -kleding
- Het bepalen welke overige hulpmiddelen er nodig of gewenst zijn, zoals b.v.
 - EHBO verbanddoos
 - Ingeschakelde en op de persoon te dragen GSM-telefoon(s), liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.

- Reparatiegereedschap, touw, handschoenen, veiligheidsbril, etc.

Tijdens de werkzaamheden

- Controleren of alle noodzakelijk geachte hulp- en veiligheidsmiddelen aanwezig zijn.
- Duidelijk aangeven hoe het gereedschap veilig kan worden gebruikt
- Zorgen voor alle aspecten van de veiligheid op de werkplek. Bij gebruik van een ladder dient altijd een 2^e persoon ter assistentie beschikbaar te zijn.

Risico's

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Gereedschap schiet uit en verwond iemand	Slijpen van gereedschap gaat fout	Gereedschap in ledemaat	Uitglijden	Brandblaren door brandnetel \ bereiklouw	Botsing tussen afvoerders van maaisel/snoeisels	Spierpijn	Vertilging, verdraaiing	Onjuist gebruik gereedschap	Van ladder afvallen	Last van knieën
WERKZAAMHEDEN											
1. Gras, ruigte en brandnetels maaien met bosmaaier	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
2. Snoeien van bomen en struiken				x		x	x	x	x	x	
3. Paden met onkruidbrander schoonbranden	x		x				x	x	x		
4. Verwijderen van opslag, vuil, (licht) giftige planten				x	x	x	x	x	x		x
5. Selectief wieden, schoffelen, op knieën of gehurkte houding	x	x			x	x	x				x
6. Werken met scherp gereedschap	x	x	x				x		x		
7. Heggen met elektrische heggenschaar knippen	x	x	x		x	x	x	x			

Maatregelen (preventief en correctief)

A	Alleen ervaren gereedschap gebruikers hanteren het gereedschap; afstand houden van elkaar; opletten dat niemand in de buurt komt
B	Alleen ervaren gereedschap gebruikers slijpen het gereedschap; werkhandschoenen aan; rustige bewegingen; opletten wat je doet
C	Veiligheidsschoenen aanbevelen; aandacht in gebruiksaanwijzing
D	Geprofileerd schoeisel dragen
E	Werkhandschoenen aan; aandacht in werkinstructie
F	Scheiding in werkplek maken; pas afvoeren als anderen klaar zijn; aandacht in werkinstructie
G	Niet te lang hetzelfde werk doen; afwisselen van werkzaamheden; werkinstructie
H	Aandacht in werkinstructie en veiligheidsinstructie
I	Aandacht in gereedschapsinstructie en werkinstructie; tijdens werk ook aandacht voor vragen
J	Ladder stevig neerzetten en evt. verankeren

K	Wiedkussen gebruiken, niet te lang achter elkaar
---	--

Na afloop van de werkzaamheden)

- Het evalueren van de werkzaamheden
- Melding maken van onveilige situaties bij het bestuur
- Schoonmaken en evt. herstellen van het gereedschap

Bevoegdheden

- Het afbreken van de werkzaamheden bij regen, wind en andere onveilige situaties

Bijlage E. Instructie “Werkgroep Landschapsonderhoud”

De werkgroep streeft naar behoud van de karakteristieke elementen in het rivieren- en wetingerlandschap in de gemeente. Dat zijn voornamelijk knotwilgen, meidoornhagen en hoogstamboomgaarden. Met periodiek onderhoud tracht de werkgroep de natuurwaarden te behouden.

De groep bestaat uit ca. 25 vrijwilligers. Er wordt van oktober tot en met maart ca. 6 zaterdagen gewerkt. Jaarlijks probeert men een 60-tal wilgen te knotten en incidenteel een paar honderd meter meidoornhaag. De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op veelal vooraf vastgestelde locaties in en om Olst-Wijhe. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd, al dan niet binnen de regio Olst-Wijhe.

De activiteiten van de werkgroep worden georganiseerd door de werkgroepcoördinator, in overleg met en samenwerking met de overige werkgroepleden. De activiteiten worden begeleid door werkgroepleden.

De werkzaamheden bestaan o.a. uit

- Het zagen en knippen van takken van wilgen en ander bomen
- Het verslepen van de afgezaagde takken
- Maaiwerkzaamheden
- Het afvoeren van maai- en snoeiafval
- Onderhoudswerk aan vijvers, afrasteringen e.d.

Tijdens de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een enkele of dubbele ladder, snoeischaren, takkenzagen ed.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval tijdens de activiteit
- Onwel worden van een deelnemer of begeleider
- Schade of letsel aan derden.

De werkgroep coördinator is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

Voorbereiding

- Het bepalen van het programma in overleg met de werkgroep leden.
- Zorgen voor voldoende deelnemers die bekend zijn met de risico's van het gebruik van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen om de geplande werkzaamheden uit te voeren.
- Zorgen voor afstemming van de werkzaamheden op basis van leeftijd, ervaring en/of eventuele beperkingen.
- Zorgen dat nieuwe, onervaren en/of jonge vrijwilligers zoveel mogelijk meelopen met ervaren vrijwilligers
- Het bepalen van het type gereedschap, ladders en evt. andere hulpmiddelen en de toestand ervan. *Het gereedschap is in bruikleen van Landschap Overijssel en wordt door Landschap Overijssel onderhouden.*
- Zorgen voor de beschikbaarheid van een geschikt vervoermiddel voor een veilig transport van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen tussen de opslagplaats en de werkplek.
- Zorgen voor de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen of -kleding (zie overzicht persoonlijke beschermingsmiddelen, in bezit van werkgroep)

- Het bepalen welke overige hulpmiddelen er nodig of gewenst zijn, zoals b.v.
 - Goedgekeurd gereedschap / apparatuur
 - EHBO verbanddoos
 - Ingeschakelde en op de persoon te dragen GSM-telefoon(s), liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
 - Reparatiegereedschap, touw, helm, handschoenen, veiligheidsbril, etc.
 - Benoemen van chauffeur van de auto voor noodgevallen, wiens auto met de neus naar de weg geparkeerd staat en vrije doorgang heeft
 - Brancard (*moet nog worden aangeschaft 2024*)

Tijdens de werkzaamheden

- Instructie voorafgaand aan de activiteit op de plaats waar gewerkt wordt
- Controleren of alle noodzakelijk geachte hulp- en veiligheidsmiddelen aanwezig zijn
- Controleren of persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen worden
- Op iedere werkplek duidelijk aangeven hoe het gereedschap veilig kan worden gebruikt en de ladder veilig moet worden neergezet
- Zorgen voor alle aspecten van de veiligheid op de werkplek. Bij de ladder dient altijd een 2^e persoon ter assistentie beschikbaar te zijn

Wat kan er mis gaan en de oplossingen

	A	B	C	D	E	F	G
WERKZAAMHEDEN	Uitglijden	Vallen	Verwonden met scherp gereedschap	Brandgevaar	Vertilting, verdraaiing	Onjuist gebruik gereedschap	Vallende tikken, hoofd stoten
1. Snoeien van bomen en struiken	x	x	x		x	x	x
2. Verwerken van stam- en snoeihout	x		x		x		x
3. Verwijderen van opslag, vuil, (licht) giftige planten	x		x	x	x	x	x
4. Werken met klimmaterialen / ladders	x	x			x		x
5. Werken scherp gereedschap			x			x	
6. Werken met vuur				x			

Maatregelen (preventief en correctief) A-F

Werken volgens de handleiding Landschapsonderhoud (incl. zaag en velinstructie)
Helm en handschoenen dragen, opletten ook op elkaar
Aandacht in werkinstructie en veiligheidsinstructie

Na afloop van de werkzaamheden

- Het evalueren van de controles onder vermelding van onveilige situaties
- schoonmaken van het gereedschap

Bevoegdheden

- Het afbreken van de werkzaamheden bij regen, wind en andere onveilige situaties
- Het afgelasten van de werkzaamheden bij te weinig deelnemers
- Het afwijzen van deelnemers bij teveel animo

Bijlage F. Instructie "Werkgroep Planten"

De werkgroep Planten inventariseert de flora rond de IJsseloevers, en geeft de waarnemingen door aan externe instanties.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- in aanraking komen met giftige planten
- vallen over obstakels

De werkgroep coördinator is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie tijdens een activiteit.

Vorbereiding

- Maakt een lijst op van de deelnemers die aan een activiteit deelnemen, bij minderjarigen met adressen en telefoonnummers (ook 06-nummers) van ouders of verzorgers.
- Zorgt ervoor dat er per activiteit voldoende begeleiders beschikbaar zijn (bij minderjarigen minimaal 2).
- Overlegt met en instrueert de begeleidingsgroep
- Nagaan van de mogelijke risico's tijdens een activiteit en te nemen preventieve maatregelen. \
- Het bepalen welke overige hulpmiddelen er nodig of gewenst zijn, zoals b.v.
 - o Verbanddoos
 - o Gsm-telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer etc.

Tijdens de activiteit

- Het tellen van de deelnemers.
- Duidelijk maken bij wie de deelnemers terecht kunnen met vragen of voor het melden van ziekte of ongeval.
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, omstanders).

Na afloop van de activiteit

Het evalueren van de activiteit onder vermelding van onveilige situaties

Bevoegdheden

- Het beëindigen van de activiteiten op het moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers

Bijlage G. Instructie "Werkgroep Roofvogels"

De taken van de werkgroep Roofvogels zijn: het inventariseren en registreren van broedgevallen van roofvogels, en het doorgeven hiervan aan SOVON en WRN (Werkgroep Roofvogels Nederland). Het werk wordt gedaan vanaf de grond.

De leden van de werkgroep plaatsen geen nestkasten en klimmen ook niet in bomen waar zich nesten in bevinden.

De belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen tijdens de veldactiviteiten zijn:

- Valgevaar door een schrikreactie als gevolg van onverwacht vluchtende dieren of door insecten zoals wespen
- De aanwezigheid van de eikenprocessierups
- Het oplopen van tekenbeten

Vorbereiding

- De coördinator zorgt voor een geldige toestemming van de eigenaar van het terrein voor men het werk gaat doen.
- Organiseer eventuele hulpverlening door tevoren telefoonnummers van hulpdiensten in je mobiele telefoon te programmeren.

Tijdens de activiteit

- Gebruik stevig schoeisel met een goed geprofileerde zool
- Gebruik eventueel handschoenen ter bescherming tegen kleine verwondingen
- Bescherm je tegen tekenbeten met geschikte kleding
- Werkgroep leden zijn bij de uitvoering van de omschreven taken voorzien van:
 - Een SOVON armband als herkenbaarheid als nestonderzoeker (wordt door de coördinator aan de leden verstrekt)
 - De schriftelijke toestemming van de grondeigenaar
 - Een schriftelijk registratie bewijs van SOVON als deelnemer aan het Nestkaarten project. Het registratie bewijs voorziet de tenaamgestelde van een toestemming op basis van de Wet Natuurbescherming. **NB: Dit registratie bewijs dient de deelnemer ieder jaar zelfstandig aan te vragen.**
- Wees alert op plotseling uitvliegende vogels en mogelijke nesten van wespen of vluchtende dieren

Na afloop van de activiteit

De werkgroepleden checken naderhand op teken. In bijlage M staat beschreven hoe te handelen bij tekenbeten.

Bevoegdheden

Het werk wordt niet uitgevoerd bij harde wind of andere weersomstandigheden die gevaar kunnen opleveren bij het lopen in een bos.

Bijlage H. Instructie "Werkgroep Uilen"

Het doel van dit instructieblad is het veilig werken op ladders tijdens de veldactiviteiten (plaatsen, controleren en schoonmaken van nestkasten van de steenuil en kerkuil) door de vrijwilligers van de uilenwerkgroep van de IVN afdeling Olst-Wijhe.

Geraadpleegd zijn "Veilig werken in het groen" van Landschap Overijssel, "Werken op hoogte met ladders en trappen" uit de Arbocatalogus agrarische en groene sectoren. Tevens zijn het Arbo informatieblad 6 "Veilig werken met de ladder" en het Veiligheidsinstructieblad 7 "Plaatsen van vogelnestkasten" van de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren" (VBNE) gebruikt.

De hoofdactiviteit van de uilenwerkgroep is het jaarlijks meerdere keren controleren van de nestkasten. Het schoonmaken ervan vindt na het broedseizoen plaats. Het plaatsen van nestkasten gebeurt sporadisch. De activiteiten worden op verschillende dagen uitgevoerd op soms tientallen locaties bij particulieren door kleine teams van de uilenwerkgroep. Tevens worden de vogels geringd.

De **belangrijkste risico's tijdens de veldactiviteiten** zijn:

- Tijdens uitvoering van controle activiteiten en/of het ringen:
 - **Valgevaar** door het verliezen van evenwicht als gevolg van een instabiele werkpositie of een verkeerd geplaatste of ondeugdelijke ladder
 - **Valgevaar door een schrikreactie** als gevolg van onverwacht uit de kast vluchtende dieren (steenmarters) en vogels of door insecten zoals wespen
 - De aanwezigheid van de **eikenprocessierups**
 - Omstanders worden geraakt door **vallende materialen**. Vanwege de kastconstructie is het risico op vallen van delen van kasten echter zeer gering
- Tijdens het schoonmaken van kasten:
 - Overeenkomstig bovengenoemde controle activiteiten
 - **Hygiëne**, dit geldt vooral bij kasten van de kerkuil
- Tijdens het plaatsen van kasten:
 - **Valgevaar** door het verliezen van evenwicht als gevolg van een instabiele werkpositie of een verkeerd geplaatste of ondeugdelijke ladder
 - Omstanders worden geraakt door **vallende materialen**

Naast IVN heeft ook de vrijwilliger volgens de ARBO wetgeving zelf verantwoordelijkheid voor het naleven en toepassen van de (vastgestelde) veiligheidsregels.

Vorbereiding

- Voer de werkzaamheden altijd uit met meerdere personen
- Meld eventuele hoogtevrees, evenwichtsproblemen of andere fysieke beperkingen bij de coördinator
- Organiseer eventuele hulpverlening door tevoren telefoonnummers van hulpdiensten in je mobiele telefoon te programmeren. Zie de lijst met "Belangrijke nummers voor noodgevallen"
- Gebruik een veilige (goed gekeurde) ladder. Inspecteer deze op beschadigingen (deuken, verbuigingen of scheurtjes). Bij zichtbare beschadiging de ladder **NIET** gebruiken
- Gebruik een opsteek- of optrekladder met voldoende lengte, waarbij de bovenste 4 sporten niet als werkpositie mogen worden gebruikt

- Gebruik bij het plaatsen van kasten zo nodig hulpmaterialen voor het hijsen: lijnen en katrol bevestigd aan voldoende dikke tak of balk
- Zorg op verharde oppervlakken en in schuren voor een schoon vloeroppervlak (GEEN natte en gladde vloer!)

Tijdens de activiteit

- Gebruik stevig schoeisel met een goed geprofileerde zool, draag GEEN klompen.
- Gebruik eventueel handschoenen ter bescherming tegen kleine verwonding.
- Gebruik bij het schoonmaken van kasten van met name kerkuilen een FFP2 mondkap.
- In het geval van een kast in een eik met aanwezigheid van de eikenprocessierups de activiteit staken. Dan dus GEEN controle uitvoeren. Dit svp melden aan de coördinator.
- Kies per kastbezoek een geschikte plek en stabiele opstelling van de ladder:
 - Een draagkrachtige en vlakke ondergrond, borg de ladder tegen verzakken of wegglijden.
 - Een stabiele plek voor de bovenkant van de ladder.
 - Plaats de ladder in een hoek van 75 graden.
Zo weet je dat je goed zit: plaats je voeten tegen de poten en houd je armen recht, gestrekt vooruit. Je moet de laddersport dan gemakkelijk vast kunnen pakken.
 - Vergrendel de ladderdelen goed met minstens 3 treden overlap.
 - Zorg dat de ladder minstens 1 meter boven het steunpunt uitsteekt (behalve tegen de stam).
 - Borg de bovenkant met een touw of spanband aan een draagkrachtige tak of balk.
 - Reik niet verder dan 1 armlengte (ca. 75 cm) met beide voeten op de ladder.
- Wees alert op plotseling uitvliegende vogels en mogelijke nesten van wespen of vluchtende steenmarters.
- Gebruik zo nodig hijsmiddelen voor het naar boven of beneden brengen van nestkasten.
- Houd omstanders en passanten altijd op voldoende afstand, dus tijdens werkzaamheden op de ladder geen omstanders onder de nestkast of ladder.

Blijf altijd oplettend tijdens de werkzaamheden

- Werk rustig en geconcentreerd.
- Stop de werkzaamheden bij twijfel of het nog wel verantwoord is om door te werken.
- Spreek elkaar zo nodig aan op onveilig handelen.

Bijlage J. Instructie "Werkgroep Torenvalken"

Het doel van dit instructieblad is het veilig werken op ladders tijdens de veldactiviteiten (plaatsen, controleren en schoonmaken van nestkasten van de Torenvalk) door de vrijwilligers van de werkgroep Torenvalken van de IVN afdeling Olst-Wijhe.

Geraadpleegd zijn "Veilig werken in het groen" van Landschap Overijssel, "Werken op hoogte met ladders en trappen" uit de Arbocatalogus agrarische en groene sectoren. Tevens zijn het Arbo informatieblad 6 "Veilig werken met de ladder" en het Veiligheidsinstructieblad 7 "Plaatsen van vogelnestkasten" van de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren" (VBNE) gebruikt.

De hoofdactiviteit van de werkgroep Torenvalken is het jaarlijks meerdere keren controleren van de nestkasten. Het schoonmaken ervan vindt na het broedseizoen plaats. Het plaatsen van nestkasten gebeurt sporadisch. De activiteiten worden op verschillende dagen uitgevoerd op soms tientallen locaties bij particulieren door het team van de werkgroep Torenvalken. De vogels worden niet geringd.

De **belangrijkste risico's tijdens de veldactiviteiten** zijn:

- Tijdens uitvoering van controle activiteiten:
 - **valgevaar** door het verliezen van evenwicht als gevolg van een instabiele werkpositie of een verkeerd geplaatste of ondeugdelijke ladder
 - **valgevaar door een schrikreactie** als gevolg van onverwacht uit de kast vluchtende dieren (steenmarters) en vogels of door insecten zoals wespen
 - de aanwezigheid van de **eikenprocessierups**
 - omstanders worden geraakt door **vallende materialen**. Vanwege de kastconstructie is het risico op vallen van delen van kasten echter zeer gering
 - Torenvalk kasten zijn veelal op masten of palen aangebracht. Deze dienen voor het beklimmen nauwkeurig te worden onderzocht op stabiliteit/aantasting van paal. Bij twijfel paal/mast **niet** beklimmen
- Tijdens het schoonmaken van kasten:
 - overeenkomstig bovengenoemde controle activiteiten
- Tijdens het plaatsen van kasten:
 - **valgevaar** door het verliezen van evenwicht als gevolg van een instabiele werkpositie of een verkeerd geplaatste of ondeugdelijke ladder
 - omstanders worden geraakt door **vallende materialen**

Naast IVN heeft ook de vrijwilliger volgens de ARBO wetgeving zelf verantwoordelijkheid voor het naleven en toepassen van de (vastgestelde) veiligheidsregels.

Vorbereiding

- Voer de werkzaamheden altijd uit met meerdere personen
- Meld eventuele hoogtevrees, evenwichtsproblemen of andere fysieke beperkingen bij de coördinator
- Organiseer eventuele hulpverlening door tevoren telefoonnummers van hulpdiensten in je mobiele telefoon te programmeren. Zie de lijst met "Belangrijke nummers voor noodgevallen"
- Gebruik een veilige (goed gekeurde) ladder. Inspecteer deze op beschadigingen (deuken, verbuigingen of scheurtjes). Bij zichtbare beschadiging de ladder NIET gebruiken

- Gebruik een opsteek- of optrekladder met voldoende lengte, waarbij de bovenste 4 sporten niet als werkpositie mogen worden gebruikt
- Gebruik bij het plaatsen van kasten zo nodig hulpmaterialen voor het hijsen: lijnen en katrol bevestigd aan voldoende dikke tak of balk

Tijdens de activiteit

- Gebruik stevig schoeisel met een goed geprofileerde zool, draag GEEN klompen
- Gebruik eventueel handschoenen ter bescherming tegen kleine verwonding
- In het geval van een kast in een eik met aanwezigheid van de eikenprocessierups de activiteit staken. Dan dus GEEN controle uitvoeren. Dit svp melden aan de coördinator
- Kies per kastbezoek een geschikte plek en stabiele opstelling van de ladder:
 - een draagkrachtige en vlakke ondergrond, borg de ladder tegen verzakken of wegglijden
 - een stabiele plek voor de bovenkant van de ladder
 - plaats de ladder in een hoek van 75 graden

*Zo weet je dat je goed zit: plaats je voeten tegen de poten en houd je armen recht, gestrekt vooruit.
Je moet de laddersport dan gemakkelijk vast kunnen pakken*

 - vergrendel de ladderdelen goed met minstens 3 treden overlap
 - zorg dat de ladder minstens 1 meter boven het steunpunt uitsteekt (behalve tegen de stam)
 - borg de bovenkant met een touw of spanband aan een draagkrachtige tak of balk
 - reik niet verder dan 1 armlengte (ca. 75 cm) met beide voeten op de ladder
- Wees alert op plotseling uitvliegende vogels en mogelijke nesten van wespen of vluchtende steenmarters
- Gebruik zo nodig hijsmiddelen voor het naar boven of beneden brengen van nestkasten
- Houd omstanders en passanten altijd op voldoende afstand, dus tijdens werkzaamheden op de ladder geen omstanders onder de nestkast of ladder

Blijf altijd opletten tijdens de werkzaamheden

- Werk rustig en geconcentreerd.
- Stop de werkzaamheden bij twijfel of het nog wel verantwoord is om door te werken.
- Spreek elkaar zo nodig aan op onveilig handelen.

Bijlage K. Instructie “Werkgroep Vogels”

De taken van de werkgroep Vogels zijn: het inventariseren en registreren van broedgevallen van vogels die niet in andere werkgroepen worden gevolgd, en het doorgeven hiervan aan SOVON. Het werk wordt gedaan vanaf de grond. De leden van de werkgroep plaatsen of vervangen soms nestkasten maar klimmen niet in bomen of op ladders.

De **belangrijkste risico's tijdens de veldactiviteiten** zijn:

- **valgevaar door een schrikreactie** als gevolg van onverwacht vluchtende dieren of door insecten zoals wespen
- De aanwezigheid van de **eikenprocessierups**
- Het oplopen van **tekenbeten**

Vorbereiding

- De coördinator zorgt voor een geldige toestemming van de eigenaar van het terrein voor men het werk gaat doen.
- Organiseer eventuele hulpverlening door tevoren telefoonnummers van hulpdiensten in je mobiele telefoon te programmeren. Zie de lijst met “Belangrijke nummers voor noodgevallen”

Tijdens de activiteit

- Gebruik stevig schoeisel met een goed geprofileerde zool
- Gebruik eventueel handschoenen ter bescherming tegen kleine verwondingen
- Bescherm je tegen tekenbeten met geschikte kleding
- Wees alert op plotseling uitvliegende vogels en mogelijke nesten van wespen of vluchtende dieren
- Het werk wordt niet uitgevoerd bij harde wind of andere weersomstandigheden die gevaar kunnen opleveren bij het lopen in een bos.

Na afloop van de activiteit

- De werkgroepleden checken naderhand op teken. In bijlage M staat beschreven hoe te handelen bij tekenbeten.

K1. Nestkastenonderzoek

In het kader van het SOVON project Meetnet Nestkaarten werden al 20 jaar in de periode van eind maart tot en met eind juni/begin juli, wekelijks, 26 nestkasten gevolgd in het bos van De Gelder en het Freule bos. De wekelijkse controle kan alleen of door twee personen worden opgepakt. Voor dit onderzoek moet vooraf toestemming gevraagd worden van de beheerders van Onder de Gelder.

Het nestkastproject richt zich speciaal op kleine zangvogels (in Wijhe: mezen, boomklevers, vliegenvangers) voor het verzamelen van gegevens voor de landelijke database om trends te signaleren in belangrijke broedparameters, als broedsucces en legbegin, en voor het beantwoorden van wetenschappelijk vragen.

Het waarnemen kan doordeweeks plaatsvinden, maar ook in het weekend. De voorkeur gaat uit naar een vast dagdeel in de week. De nestkasten hangen op dusdanige hoogte dat je als volwassene, zonder trapje, in de kast kunt kijken.

Bij iedere wekelijkse ronde langs de 26 nestkasten worden de waarnemingen genoteerd op een nestkaart, of ter plekke ingevoerd middels de nestkaarten app van het SOVON. Als de gegevens niet wekelijks middels de app zijn ingevoerd, gebeurt dit na afloop van het seizoen middels digitale nestkaarten via de SOVON website.

Bij iedere ronde wordt genoteerd of er sprake is van nestbouw, aanwezige eieren en jongen. Maar ook in welk stadium de nestbouw is en hoe groot de jongen zijn. Ook kan het voorkomen dat een oudervogel op het nest zit. Dan wordt dit genoteerd, en de vogel wordt niet verstoord tijdens het broeden. Na het uitvliegen van de jongen wordt genoteerd, of er nog resterende eieren of dode jongen in het nest aanwezig zijn. Daarna wordt het nestmateriaal verwijderd. In een laatste ronde wordt er nog in de leeggemaakte kasten gekeken of er sprake is van een tweede broedpoging, wat meestal niet het geval is. Begin april zijn het mezen en boomklevers, die gebruik maken van de nestkasten. Eind april komen de bonte vliegenvangers terug uit Afrika om gebruik te maken van de resterende lege kasten. Enkele kasten worden het gehele seizoen niet gebruikt, of na nestbouw of verstoring, verlaten. Een enkele keer wordt een nestkast beschadigd of verstoord door mensen, kinderen, een eekhoorn of een specht. Vóór ieder nieuw seizoen wordt gecontroleerd of de kasten nog in goede staat zijn. Soms moet een kast geheel vervangen worden. Soms is alleen een nieuwe ophangplank of deksel nodig. De kasten hangen zodanig dat er geen ladder nodig is voor het werk.

Bijlage L. Instructie Werken met computers

Raadpleeg voor tips voor het werken met computers de website

Gezond en veilig werken • Beeldschermwerk

Bijlage M. Instructie “Wat te doen bij een tekenbeet

Wat is een tekenbeet?

Een teek is een klein (een tot tien millimeter groot), bruin-zwart spinachtig insect. Teken leven vooral in struiken en hoog gras, niet alleen in natuurgebieden, maar ook in parken en tuinen. Ze houden van een vochtige omgeving, en zijn vooral actief van maart tot oktober. Ze laten zich vallen op passerende mensen en dieren en bijten zich vast in de huid. Door het opzuigen van bloed zwelt de teek langzaam op tot een bruin-zwart bolletje. Na enige tijd (dagen) laat de teek vanzelf los.

Wat zijn de verschijnselen?

Tekenbeten zijn vaak pijnloos waardoor u ze niet opmerkt. Vaak ontstaat op de plaats van de tekenbeet een rood vlekje, zoals bij de meeste insectenbeten. Het vlekje wordt meestal niet groter dan een centimeter of twee en verdwijnt binnen twee weken.

Hoe verwijdert u een teek?

U kunt het best met een spitse pincet de teek zo dicht mogelijk op uw huid vastpakken, zonder het lijf van de teek samen te knijpen. Verwijder de teek door met een draaiende beweging aan het pincet te trekken tot de teek loslaat. Als het snuitje van de teek hierbij afbreekt en in de huid achterblijft is dat niet erg. Het resterende stukje zweert er, net als een splinter, vanzelf weer uit. U mag de teek niet met alcohol, olie, nagellak of andere middelen bewerken of verdoven. Vermoed wordt dat er dan meer kans bestaat op besmetting. Als het u niet lukt de teek te verwijderen, laat het dan dezelfde dag op de praktijk doen. Na het verwijderen van de teek kunt u het wondje desinfecteren met alcohol of jodiumtinctuur. Noteer de datum van de tekenbeet in uw agenda.

Adviezen

Sommige teken zijn besmet met bacteriën. Ze kunnen dan ziekten overdragen, zoals de ziekte van Lyme. Als u de teek binnen 24 uur verwijdert, is er weinig kans dat u wordt besmet. U kunt de kans op tekenbeten verminderen door hoog gras en struiken te vermijden en in de natuur op wandelpaden te blijven. Goed sluitende kleding (met lange mouwen en broekspijpen) kan enige bescherming geven, maar is op zomerse dagen niet praktisch. Bij kleine kinderen kan een pet bescherming geven tegen teken die op het hoofd vallen. Het is goed om de huid na verblijf in de natuur aan het einde van de dag zorgvuldig op teken te (laten) controleren.

Sommige mensen moeten (beroepsmatig) veel in teekrijke natuurgebieden zijn, in perioden waarin teken actief zijn. Zij kunnen zich extra tegen teken beschermen door een insectenwerend middel (DEET) op de huid te smeren. Ook kunnen zij hun kleding van tevoren met een insectenwerend middel (permethrine) behandelen.

Medicijnen

Na een tekenbeet zijn medicijnen in principe niet nodig.

Wanneer contact opnemen?

Het is belangrijk dat u contact opneemt, als in de maanden na de tekenbeet:

- een rode vlek op de huid ontstaat die steeds groter wordt (groter dan 5 cm);
- een grieperig gevoel ontstaat met koorts en spierpijn;
- u dubbel gaat zien of een scheef aangezicht krijgt;
- u pijn, krachtverlies of tintelingen in uw ledematen krijgt;
- er gewrichtsklachten ontstaan.

U krijgt dan medicijnen (antibiotica) om verdere ontwikkeling van de ziekte van Lyme te voorkomen.

(bron: nhg.artsennet.nl)

Bijlage P.1. Ongevallenformulier (t.b.v. melding evt. verzekering)

In te vullen door de coördinator van de werkgroep en binnen 24 uur in te sturen naar het bestuur van IVN Olst-Wijhe.

Gegevens getroffen

Naam		Nationaliteit	
Adres		Geboortedatum	
Plaats		Burgerlijke staat	
Land		Telefoon	
Werkgroep		Werkzaam sinds	

Gegevens project / werkgroep

Project	
Plaats	
Provincie	
Coördinator	
Telefoon	

Gegevens ongeval

Datum	
Tijdstip	
EHBO verleend door	
Medische behandeling door	
Ziekenhuisopname	ja / nee
Naam	
Adres	
Materiële schade	ja / nee
Geschat schadebedrag circa	€

Getuigen

1.	Naam	
	Adres	
2.	Naam	
	Adres	
3.	Naam	
	Adres	

Soort werk tijdens ongeval

Is er een andere organisatie bij betrokken

Zo ja, in welke zin bij betrokken

Naam

Adres

Plaats letsel

☐ Hoofd ☐ Romp ☐ Handen ☐ Voeten ☐ Benen ☐ Armen ☐ Ogen ☐ Inwendig

☐

Soort letsel

☐ Snijwond - Schaafwond - Brandwond

☐ Verstuiking - Verrekking - Kneuzing

☐ Fractuur - Bedwelming - Vergiftiging

☐ Verdrinking - Slagwond - Beknelling

☐ - -

Beschrijving ongeval door coördinator van de werkgroep

(voeg waar mogelijk foto's, schetsen e.d. toe)

.....
.....
.....
.....

Direct na het ongeval genomen preventieve maatregelen

.....
.....

Ongeval gemeld aan

☐ familie getroffen ☐ landelijke bureau IVN

☐ bestuur IVN ☐

Paraaf Datum.....

Bijlage P.2. Ongevallenformulier (ten behoeve onderzoek oorzaak)

In te vullen door de coördinator van de werkgroep en binnen een week in te sturen naar het bestuur van IVN afdeling Olst-Wijhe

Betreft ongeval d.d.

Project / Werkgroep

Getroffene

Toedracht volgens getroffene

Oorzaken die volgens coördinator van de werkgroep hebben bijgedragen/geleid tot het ongeval.

Omstandigheden

☐ onvoldoende beveiligd gereedschap	☐ onvoldoende beveiligde werklocatie
☐ defect aan machine of installatie	☐ onvoldoende constructie
☐ gevaarlijke installatie / opstelling	☐ onveilige kleding
☐ gebrek aan orde en netheid	☐ te veel omgevingslawaaï
☐	☐ onveilige weersomstandigheden

Handeling

☐ niet bevoegd tot bedienen	☐ werk uitgevoerd zonder opdracht
☐ uitschakeling van beveiliging	☐ gebruik onjuist gereedschap
☐ onveilig gebruik gereedschap	☐ onveilig laden, stuwen, stapelen
☐ innemen onveilige plaats/houding	☐ werken aan/op gevaarlijke delen
☐ afleiden, plagen, stoeien	☐ geen gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen
☐	☐

Organisatie

☐ onvoldoende instructie	☐ onvoldoende gekwalificeerd
☐ niet voorzien in werkvoorbereiding	☐ onjuiste werkmethode
☐ onvoldoende onderhoud materieel	☐ onjuiste planning werkzaamheden
☐ incomplete vrijwilligersgroep	☐ onvoldoende overleg/afstemming
☐ incompleet materiaal/materieel	☐ onjuiste afmeting/kwaliteit materiaal
	☐ onjuiste etikettering/verpakking

Toelichting

.....

Voorgestelde maatregelen en/of besluiten

.....

Handtekening coördinator werkgroep

Datum

.....

.....

Bijlage P3 Formulier Schade aan derden

Schadedatum:

Plaats waar de schade ontstond:

Aard van de schade

Korte omschrijving van de schade

Oorzaak van de schade

Korte omschrijving van de toedracht

Gegevens beschadigde of vermiste voorwerpen

bouwjaar aankoopdatum aankoopbedrag schatting van de schade in euro

glas/kunststof

Is het glas gebroken en/of anderszins defect nee ja

Zo ja, waaruit bestaat de beschadiging?

Werden er noodvoorzieningen aangebracht? nee ja

Voor welk bedrag €

Is het pand bewoond? nee ja

Bent u eigenaar of huurder

is de schade herstelbaar nee ja

Voor welk bedrag €

Door wie werd de schade veroorzaakt?

(Naam, adres en geboortedatum)

In welke relatie staat deze tot u? (Familie, dienstverband o.i.d.)

Zijn er mede-veroorzakers? nee ja

Zo ja, naam, adres en geboortedatum

Waarmee werd de schade veroorzaakt

Is/wordt er aangifte gedaan van de schade nee ja

wie waren getuige van het gebeurde

kan de schade naar uw mening op een ander worden verhaald nee ja

Zo ja, op wie

Waarom denkt u dat:

Schade aan anderen

Welke schade werd aangebracht

Korte omschrijving van de aard van het letsel en/of de materiële schade

Wie is de benadeelde

Waar bevindt zich de benadeelde nu (indien in instelling)

Wie is volgens u de veroorzaker

In welke relatie staat deze tot u resp. tot de veroorzaker?

Wordt u resp. de veroorzaker aansprakelijk gesteld? nee ja

Is de benadeelde zelf tegen deze schade verzekerd? nee ja

Zo ja, bij welke maatschappij? Polissnr.

Is de schade daar gemeld nee ja

Plaats Datum Handtekening 1

Plaats Datum Handtekening 2

Bijlage Q. Vrijwilligersverzekering Gemeente Olst-Wijhe

Via de website [Vrijwilligersverzekering | Gemeente Olst-Wijhe](#) kan een schade gemeld worden, die niet via andere verzekeringen gedekt is.

Bijlage R. Brochure "In Veilige Handen"

Op onze website staat een Link naar de brochure: [In Veilige Handen](#) met een toelichting. In de brochure wordt beschreven wat we kunnen en moeten doen om seksueel misbruik en ander ongewenst gedrag binnen onze vereniging te voorkómen. Onze door de ALV bekrachtigde gedragscode staat erin beschreven, en de verklaringen die ondertekend moeten worden door diegenen die met kwetsbare personen, oud of jong, willen werken. Hierbij wordt u daarnaar verwezen voor het onderwerp Seksueel misbruik en ander ongewenst gedrag. Mocht u een incident willen of moeten melden, dan kan dat bij onze vertrouwenscontactpersoon.

Onze vertrouwenscontactpersoon in IVN Olst-Wijhe is: Jack van Liesdonk.

Zijn telefoonnummer, tevens zijn privé nummer is: 0637324798. Wilt u daarom, als u een melding doet, daarbij direct vermelden dat het om een dergelijke melding gaat, zodat het duidelijk is dat het een vertrouwelijk gesprek gaat. Mail: vertrouwenscontactpersoon@ivn-olst-wijhe.nl